

N:o 82.

Ank. till Riksd. kansli den 30 april 1901, kl. 3 e. m.

Utlåtande, angående Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen under andra, tredje, fjerde, femte, sjette, sjunde, åttonde och nionde hufvudtitlarna gjorda framställningar om anslag för beredande af dyrtidstillägg för år 1901 åt en del tjänstemän och betjente m. m.

I den af Kongl. Maj:t till Riksdagen aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof har Kongl. Maj:t föreslagit att, till beredande, i enlighet med de i statsrådsprotokollet öfver finansärenden den 7 sistlidne januari angifna grunder, af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjente, å extra stat för år 1902 måtte anvisas såsom förslagsanslag under:

andra hufvudtiteln (punkt 9:o)	.....	kronor	289,000: —
tredje	» (» 12:o)	.....	» 6,400: —
fjerde	» (» 48:o)	.....	» 1,130,884: —
femte	» (» 44:o)	.....	» 296,000: —
sjette	» (» 38:o)	.....	» 2,331,000: —
sjunde	» (» 24:o)	.....	» 398,135: —
åttonde	» (» 133:o)	.....	» 826,500: —
nionde	» (» 36:o)	.....	» 146,000: —

Summa kronor 5,423,919: —.

Tillika har Kongl. Maj:t åskat att, för beredande af tillgång till anvisande åt amanuenser och extra biträden af tillfälliga ökningar för innevarande år i deras arfvoden, måtte under de särskilda hufvudtitlarne å extra stat för år 1902 anvisas nedan nämnda belopp, nemligen under:

andra hufvudtiteln (punkt 10:o)	.....	kronor	5,100: ---
fjerde	» (» 49:o)	»	2,760: —
femte	» (» 45:o)	»	2,175: —
sjetta	» (» 39:o)	»	56,600: —
sjunde	» (» 25:o)	»	13,061: —
åttonde	» (» 134:o)	»	12,300: —
nionde	» (» 37:o)	»	1,800: —

eller tillsammans kronor 93,796: —.

Vidare har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen medgifva, att dyrtidstillägg i enlighet med berörda grunder finnge för år 1901 utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa.

I sammanhang härmed har utskottet till behandling förehaft en af justitieombudsmannen i dennes embetsberättelse (sid. 64 och 65) gjord framställning, att Riksdagen måtte anslå ett belopp af 150 kronor om året, att såsom dyrtidstillägg åt vaktmästaren vid justitieombudsmansexpeditionen utgå från och med år 1901 och tills vidare.

Uti åberopade protokoll öfver finansärenden den 7 sistlidne januari har statsrådet och chefen för finansdepartementet till en början erinrat om den kongl. proposition, som i enahanda syfte förelades nästlidet års Riksdag. Vid denna frågas behandling inför Kongl. Maj:t den 8 januari 1900 anförde departementschefen, bland annat, hurusom ställningen då icke vore sådan, att skäl förefunnes att tillstyrka medgifvande af ett allmänt dyrtidstillägg till statstjänstemännens löner. Men ehuru tiden ännu icke syntes vara inne att på grund af rådande prisförhållanden vidtaga en vare sig provisorisk eller definitiv löneförhöjning, kunde staten, som ju i stor skala vore arbetsgifvare, lika litet som en enskild sådan undandraga sig pligten tillse, att dess arbetstagare icke komme att lida verklig nöd. Detta borde icke förutsättas kunna inträffa i fråga om dem bland statens tjänstemän, som vore i åtnjutande af en något högre aflöning. Det åt dem tillmätta lönebeloppet erbjöde en marginal, inom hvilken, under ett år af dyr tid, lefnadsbehofven borde kunna begränsas, ehuru naturligen en, om ock tillfällig, nedsättning i en under billigare tider intagen lefnadsställning icke utan svårighet kunde ega rum. På annat sätt gestaltade sig deremot förhållandet, när det blefve tal om de lägst aflönade statstjenarne, om betjentklassen i dess helhet och de lägsta

aflöningskategorierna bland tjänstemännen. Hvad dessa statens tjänare beträffade, vore de naturligen i hög grad beroende af vexlingarna i prisen, och om dem syntes kunna sägas, att de i regeln icke kunde, utan att verkligt betryck uppstode, vidkännas en mera afsevärd inskränkning i de tillgångar, hvilka de för sitt lifsuppehälle påräknat. Omständigheterna syntes därför vara sådana, att staten borde gent emot de lägst aflönade bland sina tjänare träda hjälpande emellan med ett tillfälligt tillskott till deras löner.

I sådant afseende föreslog departementschefen att, bland annat, följande grunder borde uppställas för medgifvande af dyrtidstillägg, nemligen:

att, der aflöningen utgjordes endast af penningar, dyrtidstillägget utginge med 20 procent af densamma;

att, der åter aflöningen bestode dels af penningar och dels af bostads- eller boställsförmån in natura, vare sig denna vore i stat beräknad till visst belopp eller icke, dyrtidstillägget utginge med 10 procent af det kontanta aflöningsbeloppet;

att dyrtidstillägg icke tillkomme tjänsteinnehafvare till högre belopp, än att hans till grund för beräkningen liggande aflöningsförmåner, inberäknadt värdet af bostad eller boställe, der sådant vore i stat angifvet, jemte dyrtidstillägget uppginge till 3,600 kronor; samt

att äfven amanuenser med fast arfvode erhöle dyrtidstillägg.

Då det bäst öfverensstämde med den karakter af ett tillfälligt understöd åt de lägst aflönade statstjänarne, som det föreslagna dyrtidstillägget skulle erhålla, att detsamma icke beviljades för en period, som låge något längre fram i tiden, utan hänförde sig till då bestående förhållanden, ansåg sig departementschefen böra förorda, att Kongl. Maj:t endast begärde anvisande af dyrtidstillägg för år 1900, lemnande till framtida pröfning, huruvida sådant äfven för år 1901 kunde varda erforderligt.

I den till Riksdagen den 15 januari 1900 aflåtna proposition angående statsverkets tillstånd och behof föreslog Kongl. Maj:t Riksdagen att anvisa medel till beredande i enlighet med nyss omförmälda grunder af dyrtidstillägg för år 1900 åt en del tjänstemän och betjente.

Hvad Kongl. Maj:t sålunda föreslagit blef emellertid, enligt hvad Riksdagen i skrifvelse den 12 april samma år meddelade, icke af Riksdagen bifallet.

Af denna skrifvelse inhemtas, att Riksdagen, vid öfvervägandet af frågan, huruvida en höjning af lefnadskostnaderna i allmänhet kunde anses hafva inträdt efter den lönereglering, som för flertalet af statens civila och militära tjänstemän och betjente egde rum i medlet och slutet

af 1870-talet och början af 1880-talet, väl funnit, att en del lefnadskostnader förhöjts, men, i saknad af tillförlitlig utredning rörande alla på frågan inverkan omständigheter, uttalade Riksdagen icke någon bestämd åsigt om stegringens storlek. Att emellertid den siffran, Kongl. Maj:t angifvit för betecknande af lefnadskostnadernas höjning, vore för hög och att stegringen i landsorten i allmänhet vore mindre än i hufvudstaden, vore, enligt Riksdagens förmenande, otvifvelaktigt. Riksdagen framstälde vidare några hufvudsakliga erinringar mot de af Kongl. Maj:t för medgifvande af dyrtidstillägget i öfrigt föreslagna grunder och framhöll dervid, att enligt desamma rätten till dyrtidstillägg begränsades till tjänsteinnehafvare med en aflöning, understigande 3,600 kronor. Riksdagen hölle före, att de högre aflönade, i allmänhet äldre tjänstemän, hvilka oftast bildat familj och på grund deraf måste vidkännas drygare utgifter än de lägre aflönade, i ungefär lika hög grad som de senare berördes af stegrade lefnadskostnader. Genom bifall till Kongl. Maj:ts förslag i förevarande del skulle emellertid en förryckning i de en gång fastställda lönestaterna uppkomma derigenom, att tjänstemän, hvilka af Kongl. Maj:t och Riksdagen ansetts med afseende på tjänsternas olika vigt och beskaffenhet eller med hänsyn till de dermed förenade göromålens större eller mindre mängd böra hänföras till olika grader eller löneklasser, komme att upp- bära lika aflöning.

Men under det att det kongl. förslaget sålunda föranledde oegentligheter derigenom, att rätten till dyrtidstillägg begränsats till tjänsteinnehafvare med aflöning, understigande 3,600 kronor, kunde å andra sidan äfven göras erinringar mot detsamma såsom alltför vidtomfattande i så måtto, att det afsåge alla tjänsteinnehafvare inom nämnda aflöningsgräns och således jemväl ej mindre tjänstemän och betjente inom sådana verk, som på senare tiden reglerats enligt grunder, afvikande från dem, som i allmänhet faststälts vid de äldre löneregleringarna, än äfven åtskilliga statstjenare såsom aktuarier i hofrätterna, landtbruksingenjörer, förste landtmätare, länsveterinärer m. fl., hvilka, utöfver sin ordinarie aflöning, å tjänsten hade afsevärda extra inkomster, men emellertid, vid det förhållande att för afgörande, huruvida dyrtidstillägg borde ifrågakomma, hänsyn finge tagas endast till de ordinarie inkomsterna, skulle i afseende å rätt till dyrtidstillägg komma i samma kategori som de tjänstemän, med hvilkas tjänster följde lika ordinarie, men deremot inga extra inkomster.

Riksdagen uttalade slutligen, att om prisstegringen vore beroende på en i följd af många samverkande omständigheter uppkommen höjning af den allmänna prisnivån, Riksdagen ansåge lämpligare, att, derest Kongl. Maj:t efter förutgången utredning skulle finna vissa statens tjenare, eller

vissa grupper af statstjenare, hvilkas aflöningar bestämts enligt äldre stater eller enligt stater uppgjorda enligt samma grunder, som följts vid de äldre staternas fastställande, vara i behof af någon förbättring i aflöningsvilkoren, en revision af dessa statstjenares aflöningsförhållanden verkställes.

Efter det frågan om dyrtidstillägg för år 1900 sålunda förfallit, hade statsrådet och chefen för finansdepartementet uti cirkulärskrifvelse den 3 juli samma år anmodat vissa centrala myndigheter samt läns- och stiftsstyrelser att inkomma med sådana uppgifter rörande lefnadskostnaderna, särskildt bostadshyror och tjenstehjonslöner, som kunde stå dem till buds och vara egnade att belysa de förändringar, som under senare tider inträdt i sagda kostnader. Dervid hade departementschefen tillika framhållit, att vid meddelandet af dessa uppgifter, hvilka, der tillgängliga materialier sådant medgåfve, lämpligen kunde utsträckas att afse en jemförelse med förhållandena under senare hälften af 1870- och förra hälften af 1880-talet, särskildt borde upplysas, huruvida, och i sådant fall i hvilken omfattning, stegring i prisen gjort sig gällande under det senast förflutna året.

Sedan uppgifter i berörda hänseenden inkommit, hade, på anmodan af departementschefen, aktuarien å kommerskollegii statistiska afdelning I. Flodström dels utarbetat en sammanfattning af uppgifterna, dels ock verkställt en statistisk utredning beträffande prisförhållandena i hufvudstaden.

Vidare hade departementschefen den 16 oktober 1900 aflåtit särskilda skrivelser till vederbörande chefer för statsdepartementen med anhållan, att beträffande departementen samt under dem lydande verk och stater upplysning måtte meddelas, dels huruvida af bemälda verk och stater några på senare tiden reglerats enligt grunder, afvikande från dem, som i allmänhet faststälts vid de äldre löneregleringarna, dels huruvida några tjenstemän och betjente under de senare åren beviljats tillfällig löneförbättring, dels ock i hvilken mån de till arfvoden åt amanuenser och extra biträden anvisade anslag kunde böra förhöjas, för att å sagda anslag skulle kunna beredas tillgång till anvisande åt amanuenser med fast arfvode och med dem jemförliga personer af dyrtidstillägg till så stort belopp, att de, som icke på grund af de under senare tiden stegrade lefnadskostnaderna redan erhållit ökning i sitt arfvode med 15 eller 20 procent, kunde komma i åtnjutande af sådan ökning. Med utgångspunkt från den förutsättning, att i en eventuel framställning till Riksdagen om anvisande af dyrtidstillägg till vissa embets- och tjenstemän samt betjente dyrtidstillägget borde föreslås att beräknas å lön, tjenstgöringspenningar, ålderstillägg, kontant bostads- eller inqvarteringsersättning samt i stat upptaget arfvode, anhölls i skrivelser den 31 oktober 1900 likaledes till vederbörande departementschefer, att de måtte meddela, huruvida vid de under departementen lydande

verk och stater förekomme aflöningsförmåner, hvilka, ehuru olika benämnda med de nyssnämnda, dock vore med dem af så likartad beskaffenhet, att jemväl å desamma dyrtidstillägg borde beräknas.

Af de upplysningar, som i anledning af förberörda den 16 och 31 oktober 1900 aflåtna skrivelser meddelats, syntes framgå, bland annat, att — oafsedt de inqvarteringsbidrag, som enligt 1899 och 1900 årens riksdagsbeslut tillkomme underofficerare vid flottan — af de under statsdepartementen lydande verk och stater, som på senare tiden undergått reglering, endast jernvägsstyrelsen med jernvägstrafikstaten reglerats enligt grunder, hvilka, ehuru i vida mindre omfattning än förut, dock vore afvikande från dem, som i allmänhet faststälts vid de äldre löneregleringarna.

Uti sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 7 sistlidne januari har departementschefen anfört, bland annat, följande:

»Ofvan omnämnda sammanfattning af infordrade uppgifter och eljest tillgängliga upplysningar rörande prisförhållandena i olika delar af landet, utvisar, att den stegring i priset på åtskilliga livvets förnödenheter, som föranledde Kongl. Maj:t att hos 1900 års Riksdag göra framställning om visst dyrtidstillägg för samma år åt de lägst aflönade bland statens tjänsteinnehafvare, icke under den derefter förflutna tiden gått tillbaka. Med hvilken svårighet det är förenadt att erhålla en fullt objektiv bild af de vexlingar i prisen, som under en viss gifven tidsperiod inträffat, visar sig vid en granskning af de vidt skilda omdömen, som, enligt hvad nyssnämnda sammanfattning utvisar, af olika myndigheter uttalats rörande måttet af prisstegringen å samma ort och under samma tid. Men om ock uppgifterna vexla i fråga om storleken af den inträdda stegringen, gifver dock den verkställda utredningen ett ojäfaktigt vittnesbörd derom, att stegringen i priset på bostadshyror, bränsle och tjenstehjonslöner i allmänhet varit betydlig. Särskild uppmärksamhet förtjenar den på ett synnerligen rikhaltigt material stödda utredningen rörande prisförhållandena i Stockholm.

Att med utgångspunkt från prisförhållandena vid den tidpunkt, då flertalet af de nu gällande lönestaterna fastställdes, eller senare hälften af 1870-talet och förra hälften af 1880-talet, procentiskt uttrycka den stegring, som inträdt till år 1900, är gifvetvis förenadt med rätt mycken svårighet. I bilagan D till förut omnämnda sammanfattning innehålles en dylik beräkning, som för hvarje län och för hela riket angifver den procentiska prisstegringen till år 1899 för bostadshyror, för tjenstehjonslöner, för lifsmedel och bränsle samt för den totala lefnadskostnaden äfvensom för medelstegringen för hela riket af den totala lefnadskostnaden till år 1900. Enligt de från vederbörande myndigheter infordrade uppgifter skulle stegringen i den totala lefnadskostnaden kunna i medeltal för hela riket upp-

skattas till 26,4 procent till år 1899 och 30 procent till år 1900. På de i sagda utredning anförda skäl torde emellertid dessa procenttal vara icke obetydligt för höga och böra reduceras för år 1899 till 14 procent och för år 1900 till 16 procent. Dessa procenttal torde emellertid med säkerhet kunna betecknas såsom minimala, då de uppskattningar, efter hvilka de beräknats, synas vara gjorda med all nödig försigtighet.

Hvad utsigterna för innevarande år beträffar, är det naturligtvis svårt att derom yttra sig med full bestämdhet. För att så vidt möjligt utröna tendenserna i prisrörelsen under den närmaste tiden har jag låtit verkställa en jämförelse mellan medelpriserna i Stockholm å bostadslägenheter, livsmedel och ved dels för de nio första månaderna af år 1900 dels för det sista kvartalet, och har dervid befunnits, att priset per uthyrdt rum undergått en om ock ringa stegring; att priserna å de olika mjöl- och gryn-sorterna förblifvit i det hela oförändrade; att ett temligen afsevärdt prisfall inträdt för potatis, men att deremot fläsk ock kött, fisk, smör och ägg öfver hufvud taget blifvit ej obetydligt dyrare; äfvensom slutligen att priset nedgått för ved.

Någon på mera hållbara grunder fotad anledning till hopp om snart inträdande lättnad för statens löntagare i deras näringsomsorger synes alltså icke förefinnas, och samma skäl, som föranledde Kongl. Maj:t att hos nästlidet års Riksdag göra framställning om tillfällig förbättring af deras aflöning, föreligga sålunda ännu. Jag anser det därför vara min pligt att nu upptaga denna fråga, i hvad den afser anvisande af dyrtidstillägg för år 1901.

Då en stegring i lefnadskostnaderna inträffar, som är af den betydelse, att den anses böra föranleda en de ökade lefnadskostnaderna i större eller mindre mån motsvarande, tillfällig förhöjning i statstjenstemännens i penningar uttryckta löner, är det naturligtvis följdriktigast att låta denna förhöjning taga sig uttryck i ett procentiskt lika tillägg till alla löner i statens tjänst, från den lägsta till den högsta. Visar sig prisstegringen vara af konstant art, så att den föranleder en definitiv höjning i statstjenarnes aflöning, är ju ock ett sådant tillvägagående det enda rigtiga, under den förutsättning nemligen — hvilken man väl lærer vara berättigad uppställa — att förhållandet mellan de olika lönebeloppen tillförene blifvit rigtigt afvägdt. Detta hindrar naturligtvis icke, att, innan förhållandena ännu så utvecklats sig, att man kan bedöma, huruvida den inträffade prisstegringen kommer att visa sig vara af stadigvarande natur, staten kan med tillfällig hjälp gripa in på sådana punkter, der den dyra tiden ansetts framkalla det största betrycket. Ett betraktelsesätt af denna art låg till grund för Kongl. Maj:ts vid 1900 års riksdag framställda förslag, att dyr-

tidstillägg icke skulle tillkomma tjensteinnehafvare till högre belopp, än att hans aflöningsförmåner jemte dyrtidstillägget uppginge till 3,600 kronor. Enligt hvad jag redan erinrat, tillvann sig emellertid detta förslag icke godkännande af Riksdagen, som i sin förut omförmälda underdåniga skrifvelse den 12 april 1900 framhöll, bland annat, att de högre aflönade, i allmänhet äldre tjenstemän, hvilka oftast bildat familj och på grund deraf måste vidkännas drygare utgifter än de lägre aflönade, i ungefär lika hög grad som de senare berördes af stegrade lefnadskostnader, äfvensom att genom bifall till berörda förslag en förryckning i de en gång fastställda lönestaterna skulle uppkomma derigenom, att tjenstemän, hvilka af Kongl. Maj:t och Riksdagen ansetts med afseende på tjensternas olika vikt och beskaffenhet eller med hänsyn till de dermed förenade göromålen större eller mindre mängd böra hänföras till olika grader eller löneklasser, skulle komma att uppbära lika aflöning. Hvad sålunda blifvit af Riksdagen anmärkt läser böra föranleda dertill, att, då dyrtidstillägg åter äskas af Riksdagen, detta föreslås att utgå enligt grunder, som innebära en förmedling mellan de båda förut omförmälda utvägarne, den, som låter dyrtidstillägget komma alla statens löntagare med lika procenttal till godo, och den, enligt hvilken lönetillökningen endast förunnas de lägst aflönade statstjenarne. En sådan förmedling synes kunna åstadkommas derigenom, att dyrtidstillägg medgifves till ett visst gifvet procenttal af ett visst lönebelopp, oberoende deraf, huruvida löntagarens hela aflöning öfverstiger sistnämnda belopp eller icke, hvarjemte från beräkning af dyrtidstillägg torde kunna undantagas de högsta lönebeloppen, med iakttagande dervid, att gränsen bestämmes på sådant sätt, att den af Riksdagen anmärkta rubbning i gällande lönestater icke kommer att inträda. En sådan grundsats tillämpades af 1874 års Riksdag vid beviljandet af dyrtidstillägg för år 1875 och förordades äfven i hufvudsak af statskontoret i dess den 30 november 1899 i dyrtidstilläggsfrågan afgifna underdåniga utlåtande.

Hvad angår procentsatsen för ett eventuellt dyrtidstillägg, bör först komma under öfvervägande, huruvida anledning må förefinnas att bestämma denna procentsats till olika belopp för olika orter. Af den verkställda utredningen framgår visserligen, att prisstegringen varit olika stor i olika landsändar, men skilnaden kan — särskildt om man fäster afseende dervid, att uppgifterna rörande prisförhållandena icke för alla orter besitta den objektivitet, att de medgifva en på fullt säkra grunder fotad jemförelse — dock icke sägas vara af den betydelse att den bör motivera dyrtidstilläggets bestämmande till olika procenttal för olika landsdelar. En något högre beräkningsgrund skulle visserligen kunna ifrågasättas beträffande de två nordligaste länen, der prisstegringen öfver hufvud taget

synes hafva varit störst, dock utan att likväl olikheten varit så stor, att icke äfven å andra orter dermed jemförlig prisstegring förekommit. Vid sådant förhållande synas afgörande skäl icke föreligga att mäta ut dyrtidstillägget till större belopp i de nyssnämnda båda länen.

Då således öfvervägande skäl tala för att fastställa ett enhetligt procenttal, synes detta lämpligen kunna bestämmas till 15 procent, eller den siffra, som betecknar medeltalet mellan den beräknade medelstegringen till år 1899 och enahanda stegring till år 1900. Vål kan anmärkas, att stegringen å vissa orter varit mindre. Dervid bör dock ihågkommas, att de i berörda tabell beräknade procenttal äro minimital, vida lägre än de, som framgå ur de från vederbörande myndigheter inhemtade uppgifter, och afse inköp ur första hand. Ej minst i större städer tillkommer ett ytterligare tillskott till stegringen derigenom, att mellanhänderna i sin ordning hafva att godtgöra sig för de ökade kostnader, som drabba dem genom stegringen i hyror, löner till arbetsbiträden m. m.

Der aflöningen icke utgöres endast af penningar, utan derjemte af bostads- eller boställsförmån in natura, lärer dyrtidstillägget böra bestämmas till 10 procent å aflöningen.

Den punkt å aflöningsskalan, der dyrtidstillägget upphör att tillväxa i bredd med aflöningens storlek, eller, med andra ord, det högsta belopp af aflöningen, å hvilket en löntagare eger beräkna dyrtidstillägg, bestämdes år 1874 i fråga om det då beviljade dyrtidstillägget till 5,000 kronor och synes lämpligen nu kunna bestämmas till enahanda belopp. År 1874 bestämdes vidare, att å lön, som öfverstege 9,000 kronor, dyrtidstillägg icke borde medgifvas. Denna siffra betecknade då den för cheferna för vissa embetsverk bestämda aflöning. För bemälda embetsmän är aflöningen nu höjd till 10,000 kronor; och synes därför lämpligt, att under sålunda ändrade förhållanden nu ifrågavarande gräns sättes vid sistnämnda siffra.

Bland anmärkningar, som af 1900 års Riksdag gjordes vid det inför samma års Riksdag af Kongl. Maj:t framlagda förslaget i nu förevarande ämne, var äfven den, att förslaget vore för vidtomfattande i så måtto, att det äfven afsåge åtskilliga statstjenare, hvilka, utöfver sin ordinarie aflöning, å tjensten hade afsevärda extra inkomster, men emellertid vid det förhållande att för afgörande, huruvida dyrtidstillägg borde ifrågakomma, hänsyn finge tagas endast till de ordinarie inkomsterna, skulle i afseende å rätt till dyrtidstillägg komma i samma kategori som de tjenstemän, med hvilkas tjänster följde lika ordinarie, men deremot inga extra inkomster. Det är gifvet, att sagda anmärkning, som framstälts emot ett förslag, enligt hvilket frågan, huruvida en tjensteinnehafvare egde rätt till dyrtidstillägg eller icke, berodde af en pröfning, huruvida hans ordinarie aflöning upp-

ginge till 3,600 kronor eller icke, skall erhålla långt mindre betydelse, då pröfningen kommer att röra frågan, huruvida den ordinarie aflöningen öfverstiger 10,000 kronor eller icke. Det såsom oegentligt anmärkta förhållandet skulle visserligen kunna undanrödjas genom ett stadgande, att, derest tjänsteinnehafvare under nästföregående året af sin tjänst åtnjutit inkomster, hvilka varit af annat slag än de, å hvilka dyrtidstillägg må beräknas, men af beskaffenhet, att bevillning för dem enligt gällande bevillningsförordning bör erläggas, och sammanlagda beloppet af dessa inkomster och de tjänsteinnehafvaren tillkommande aflöningsförmåner, hvilka äro af sådant slag, att dyrtidstillägg å dem må beräknas, öfverstiger 10,000 kronor, sådan tjänsteinnehafvare icke må uppbara något dyrtidstillägg. Då emellertid de fall, der en embets- eller tjänsteman åtnjuter extra inkomster till sådant belopp, att de tillsammans med hans ordinarie aflöning öfverstiga 10,000 kronor, icke torde vara synnerligen talrika och i alla händelser de fall, då det öfverskjutande beloppet, der det förefinnes, uppgår till mera afsevärdt belopp, lära vara ganska få, synes den oegentlighet, som skulle förebyggas genom en föreskrift sådan som den nys antydda, icke vara af den betydenhet, att man därför skulle behöfva tillita berörda, till mycken omgång ledande utväg.

De grunder, enligt hvilka dyrtidstillägg borde utgå, skulle med stöd af det anförda blifva följande, dervid i fråga om de aflöningsförmåner, å hvilka dyrtidstillägg skulle ifrågakomma att beräknas, äfvensom de verk eller stater, som skulle komma i åtnjutande af dylik förmån, i hufvudsak lagts till grund ofvan omförmälda, från de olika statsdepartementen meddelade uppgifter:

- 1) att dyrtidstillägget utgår med följande belopp:
  - a) der aflöningen utgöres endast af penningar:
med 15 procent å aflöningen, dock i något fall med högre belopp än 750 kronor;
  - b) der aflöningen består dels af penningar och dels af bostads- eller boställsförmån in natura, vare sig denna är i stat beräknad till visst belopp eller icke:
med 10 procent å aflöningen, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor;
- 2) att å aflöning, som öfverstiger 10,000 kronor, dyrtidstillägg icke utgår;
- 3) att dyrtidstillägg beräknas å följande aflöningsförmåner:
lön;
tjänstgöringspenningar;
ålderstillägg;
kontant bostads- eller inqvarteringsersättning;

- i stat uppfördt arfvode;
- med lön enligt arméns aflöningsreglemente likställt lönetillägg åt äldre bataljonsläkare samt åt sergeanter, regementstrumslagare, hautboister, stabs- och batteritrumpetare vid garnisonerade armén;
- dagaflöning vid armén, deri inbegripen förhöjd dagaflöning till äldre bataljonsläkare;
- portionsersättning och beklädnadsersättning vid armén;
- dagaflöning, beklädnadsersättning och ersättning för naturaportion vid flottan samt tillfällig löneförbättring åt lärare vid sjökrigsskolan;
- härads-skrifvare enligt för landsstaten gällande lönestater tillkommande tillägg å deras fasta tjenstgöringspenningar;
- den godtgörelse, som jemlikt nådiga brefven den 26 maj och den 13 oktober 1899, angående postverkets stater för år 1900, tillkommer ordinarie vaktbetjente å de fasta postanstalterna samt å jernvägs- eller ångbåtslinie tjenstgörande postvaktbetjente, hvilka genom tillämpning af sagda stater lidit en minskning i sina löneinkomster, genom personligt aflöningsstillägg i form af personligt tilläggstraktamente; äfvensom den jemlikt samma nådiga bref brefbärförmän i Stockholm tillkommande tilläggsaflöning af tio kronor i månaden;
- den ordinarie tjenstemän vid postanstalterna tillkommande uppbörds- och frimärkesprovision äfvensom den ersättning för minskning i sådan provision, som från och med år 1901 i vissa fall tillkommer bemälda tjenstemän;
- den ersättning för mistning af uppbörds- och frimärkesprovision, som tillkommer de kontrollörer och postexpeditörer vid postanstalterna, hvilka beordras att tjenstgöra vid distriktsförvaltningarna;
- den del af det till de uti jernvägspostkupé tjenstgörande postexpeditörer utgående traktamente, som kan anses utgöra ersättning till dessa tjenstemän för saknad af uppbörds- och frimärkesprovision, eller 400 kronor om året för hvar;
- de årliga arfvoden, som till tre ordinarie tjenstemän utgå från det i gällande aflöningsstat för telegrafverkets personal uppförda anslag till arfvoden för kontroll öfver den utländska telegramvexlingen å Göteborgs, Malmö och Stockholms stationer;
- de enligt gällande utgiftsstat för telegrafverket en hvar af 16 f. d. telegrafister å öfvergångsaflöningsstat tillkommande belopp af 200 kronor årligen;
- det från anslaget till telegrafverkets undervisningsanstalt till anstaltens föreståndare utgående arfvode af 200 kronor i månaden;

- till personalen vid statens jernvägar enligt särskilda bestämmelser utgående tilläggsarfvoden, personligt tillägg till löner och lönefyllnad, med undantag likväl af lönefyllnad, hvilken tillkommer tjänsteman vid statens jernvägar på grund af civilrättsligt aftal vid enskild jernvägs öfvergång i statens ego, samt lönefyllnad, hvilken tillagts tjänsteman vid statens jernvägar såsom ersättning för mistade felräkningspenningar;
- personligt lönetillägg åt akademikeraren i Lund Oscar Gerhard Regnell;
- tillfällig löneförbättring till lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, pedagogierna och folkskolelärareseminarierna;
- arfvoden, som utgå från de för allmänna läroverken och folkskolelärareseminarierna uppförda anslag till bibliotekarier, rektorernas skrifbiträden och skolläkare samt till extra arfvoden åt tecknings- och musiklärare för undervisning utöfver det normala timantalet;
- det till en kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet från departementets allmänna anslag utgående årsarfvode å 1,000 kronor för beredning af en del till folkskolebyrån hörande mål och ärenden;
- från det ordinarie anslaget till extra biträden m. m. vid det under akademiens för de fria konsterna inseende ställda läroverk jemlikt nådiga brefvet den 6 juni 1890 till två professorer vid akademien utgående ersättningsbelopp;
- till nuvarande amanuenser vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning jemlikt nådiga brefvet den 4 juni 1886 utgående anslagsförhöjning;
- det till nuvarande amanuensen vid meteorologiska centralanstalten utgående personliga tillägg i arfvodet af 500 kronor;
- 4) att dyrtidstillägg allenast utgår för befattning, som finnes uppförd å af Konungen och Riksdagen fastställd ordinarie stat eller för hvilken aflöningen utgår från ordinarie statsanslag, dock att dyrtidstillägg äfven beräknas för följande tjänsteinnehafvare, för hvilka aflöningen i sin helhet eller delvis är anvisad å extra stat, nemligen:
- krigshofrättens ordförande och öfriga militära ledamöter;
- inspektören öfver försäkringsanstalterna i riket och dennes amanuens för försäkringsärenden;
- lappfogdarne;
- innehafvarne af en ny kronofogde- och en ny häradsskrifvarettjenst i Vesternorrlands län samt en ny länsmanstjenst i Norrbottens län,

dock att aflöningsbeloppen härvid endast upptagas till följande belopp, nemligen:

för kronofogden till	kronor	4,000: —
» häradsskrifvaren till	»	2,500: —
» länsmannen till	»	1,500: —

en adjungerad ledamot i generalpoststyrelsen;
 den inom jernvägsstyrelsen organiserade jernvägsbyggnadsbyrån;
 revisorn för granskning af hospitalens räkenskaper;
 ett ekonomiskt biträde och ett kanslibiträde hos medicinalstyrelsen vid hospitalsärendens behandling;
 läkaren, själasörjaren, sysslomannen, vaktmästaren och hushållerskan vid Jerfsjö sjukhus för spetelske;
 tjänstemän och betjente å tullverkets extra aflöningsstat;
 lektorer, assistenter och andra extra lärare vid universiteten;
 vikarierande och extra lärare vid allmänna läroverken;
 folkskoleinspektörerna för deras arfvoden;
 föreståndaren för naturhistoriska riksmuseets etnografiska samling;
 föreståndaren för lifrustkammaren;
 lärare vid landtbruksinstitutet å Ultuna;
 tjänstemän och betjente vid Sveriges geologiska undersökning;
 andre instruktören i husslöjd Jonas Wallander;
 domänintendenter;

- 5) att dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flere befattningar, utgår endast för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt
- 6) att dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

För utrönande af det belopp, hvartill ett enligt förestående grunder utgående dyrtidstillägg för år 1901 skulle utgå, hafva uträkningar verkstälts, enligt hvilka beloppet skulle utgöra:

för tjänstemän och betjente under justitiedepartementet	kronor	288,768: —
för tjänstemän och betjente under utrikesdepartementet (å Sveriges andel i aflöningen)	»	6,398: 82
för tjänstemän och betjente under landtförsvarsdepartementet	»	1,130,909: 79
för tjänstemän och betjente under sjöförsvarsdepartementet (utom lotsverket)	»	295,467: 06

Transport 1,721,543: 67

	Transport kronor	1,721,543: 67
för tjenstemän och betjente under civildepartementet	»	2,330,470: 61
(deraf å postverket kronor 498,130, å telegrafverket — telefonväsendet oberäknadt — kronor 107,295 och å statsjernvägarnes personal kronor 1,260,000)		
för tjenstemän och betjente under finansdepartementet	»	397,521: 25
(deraf belöpa å tullverket kronor 309,411: 25 och å patent- och registreringsverket kronor 8,945)		
för tjenstemän och betjente under ecklesiastikdepartementet	»	826,500: —
för tjenstemän och betjente under jordbruksdepartementet	»	145,602: 20
(deraf belöpa å domänförvaltningen kronor 69,160: 01)		
	summa kronor	5,421,637: 73

Härtill komma: för lotsverket 56,100 kronor, för statens telefonväsende 81,465 kronor och för postsparbanksbyrån 13,815 kronor. Beträffande dessa verk utgå aflöningsbeloppen från respektive fyr- och båkmedlen, telefonmedlen samt postsparbankens inkomster, hvilka medel Kongl. Maj:t eger disponera till bestridande af aflöningsarna inom de respektive verken.»

*Utskottets
motivering.*

Utskottet vidhåller den af nästlidet års Riksdag uttalade mening, att, derest Kongl. Maj:t, efter förutgången utredning, skulle finna vissa statens tjenare eller vissa grupper af statstjenare vara i behof af någon förbättring i aflöningsvilkoren, en revision af dessa statstjenares aflöningsförhållanden bör verkställas, hvarigenom vunnas jemväl den fördel, att Riksdagen komme i tillfälle att, der löneförbättring ifrågasättes, taga under ompröfning, om och till hvilket belopp sådan kan anses vara af förhållandena i hvarje särskildt fall betingad.

En sådan utredning pågår emellertid nu beträffande flere bland de större staterna och enligt utskottets mening bör denna utredning jemväl afse möjligheten af förenklingar i administrationen och eventuel indragning af tjänster, som genom förändrade anordningar skulle kunna undvaras. Utskottet har dock icke ansett sig böra alldeles motsätta sig ett

dyrtidstillägg för innevarande år, och utskottet finner så mycket mera skäl härtill, som, äfven om prisstegringen nu synes hafva nått sin höjd och en återgång till lägre priser torde kunna antagas vara nära förestående, många bland statens tjenare till följd af de under närmast föregående åren förhöjda lefnadskostnaderna varit underkastade ekonomiska svårigheter.

Vid granskning af ofvanomförmälda utredning beträffande den inträdda prisstegringen och andra tillgängliga uppgifter i berörda hänseende har utskottet funnit, att denna prisstegring förnämligast afsett bostadshyror. Förmånen af fri bostad in natura, såväl då den finnes inberäknad i normallön som eljest, måste för öfrigt betraktas såsom en så afsevärd fördel, att de tjänstemän och betjente, hvilka deraf äro i åtnjutande, tydligen redan äro framför sina i öfrigt jemnställda kamrater så gynnade, att de i än högre grad än det kongl. förslaget innebär, måste från de senare särställas.

Utskottet anser sig på grund häraf böra hemställa, att dyrtidstillägg endast må tillgodokomma tjänstemän och betjente, i hvilkas löneförmåner bostad in natura icke ingår.

Utskottet har vidare tagit under ompröfning, huruvida den procent-sats, Kongl. Maj:t föreslagit, är afvägd efter storleken af den inträdda prisstegringen, och har dervid funnit, att, om man bortser från de onekligen flerstädes mycket uppdrifna bostadshyrorna, denna stegring näppe-ligen kan anses så väsentlig, att ett så stort dyrtidstillägg som femton procent å de kontanta aflöningsförmånerna deraf påkallas. Hvad lifsmed-len beträffar, torde prisen å dessa, såsom utskottet här ofvan antydt, redan vara i nedgående. Departementschefen har i sitt ofvärmälda yttrande till statsrådsprotokollet erinrat, att priset å ved nedgått, och, enligt hvad utskottet har sig bekant, har detta pris, sedan nämnda yttrande afgafs, ytterligare sjunkit. Beträffande kläder torde någon väsentlig stegring icke hafva efter senaste löneregleringar förekommit, och hvad tjenstehjonslöner angår, bör vid deras bedömande iakttagas, att i dessas totalbelopp icke endast ingår den kontanta lönen, utan jemväl naturaförmåner, beträffande hvilka senare jemväl för tjenare gäller hvad nyss yttrats om de särskilda slagen af lifsförnödenheter.

Under sådana förhållanden har utskottet ansett ett dyrtidstillägg af tio procent å de kontanta löneförmånerna vara efter förhållandena lämpligen afvägd.

Vid granskning af det af Kongl. Maj:t framlagda förslaget i öfrigt har utskottet fäst sin uppmärksamhet dervid, att den under mom. 4 föreslagna bestämmelse, att dyrtidstillägg skall utgå för befattning, som finnes uppförd å af Kongl. Maj:t och Riksdagen faststald ordinarie stat *eller* för hvilken aflöning utgår från ordinarie statsanslag, är affattad i så sväfvande ordalag, att densamma i vissa fall skulle komma att medgifva dyrtidstillägg, som icke torde varit afsedda. Derest exempelvis Kongl. Maj:t anvisat eller under innevarande års lopp anvisar från ett ordinarie förslagsanslag, exempelvis från sjunde hufvudtitelns anslag till stämpelomkostnader, från åttonde hufvudtitelns anslag till lappmarks ecklesiastikverk eller från nionde hufvudtitelns anslag till fiskerinäringens understöd, medel till aflönande af vissa funktionärer (såsom stämpelpapperskontrollantarvoden, aflöning eller bidrag till aflöning åt pastoratsadjunkter i lappmarken, tillsyningsmän öfver fiskerier o. d.), så blifva utan tvifvel desse löntagare på grund af berörda bestämmelse berättigade att uppbära dyrtidstillägg å de aflöningsmedel, Kongl. Maj:t kan hafva tillagt dem. I sådana fall, som dem utskottet nu exempelvis omförmält, eger Kongl. Maj:t, som utan Riksdagens hörande från det ordinarie förslagsanslaget anvisat grundaflöningens belopp, att jemväl utan Riksdagens hörande bevilja den vare sig tillfälliga eller konstanta lönetillökning, som af förhållandena kan påkallas, och utskottet har sig bekant, att Kongl. Maj:t också under senare år i enstaka fall beviljat lönetillökning med hänsyn till den fördyrade tiden åt tjenstemän, som enligt nu föreliggande förslag skulle undfå ytterligare dyrtidstillägg. Sådant är exempelvis förhållandet med föreståndaren för Mattisuddens seminarium, hvilken Kongl. Maj:t, enligt bref den 7 april 1899, med hänsyn till de höga lefnadskostnaderna, tilldelat en arfvodesförhöjning att utgå från förslagsanslaget till lappmarks ecklesiastikverk.

Såväl för att undvika dylika oegentligheter som af det principiella skäl, att Riksdagen icke bör inlåta sig på att bevilja tillökning i aflöningsbelopp, hvilka icke af Riksdagen pröfvats vare sig i fråga om deras behöflighet öfver hufvud eller beträffande deras storlek, anser utskottet det böra, vid beviljandet af nu ifrågakända anslag till dyrtidstillägg, bestämmas, att anslaget endast bör afse tjenstemän och betjente, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag gemensamt till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder. Fastställes detta såsom en allmän grundsats, är det icke erforderligt att, på sätt i det kongl. förslaget egt rum, särskilja tjenstemän och betjente, hvilkas aflöning utgår från ordinarie anslag. från dem, hvilka undfå sin aflöning från extra statsanslag.

Af nyss omförmälda principiella skäl synes det också utskottet, som om Riksdagen skulle sakna anledning att med viss procent bevilja en, låt vara tillfällig, ökning i löneförmånerna åt extra biträden, hvilkas antal och arfvodesbelopp bestämts utan att Riksdagen derpå haft något direkt inflytande. Beträffande dylika helt och hållet tillfälliga befattningshafvande får utskottet till en början erinra derom, att för beredande af arfvoden åt de vid länsstyrelserna anställda extra biträden finnes under rubriken landsstaterna i länen uppfördt ett särskildt reservationsanslag, hvilket är staldt till Kongl. Maj:ts disposition och hvarifrån Kongl. Maj:t för ändamålet dels anvisat åt de olika länsstyrelserna vissa belopp att tills vidare årligen utgå och dels derutöfver för hvarje år åt länsstyrelser, som derom gjort framställning, beviljat medel i mån af behof, så långt anslaget räckt. Vid fastställandet af stater för de olika verken har Riksdagen också i allmänhet å staten uppfört ett gemensamt anslag till arfvoden åt amanuenser, till vikariatsersättning, renskrifning m. m. Detta anslag har stälts till förfogande af vederbörande embetsverk, som för den skull är obetaget att, blott anslaget icke öfverskrides, förordna ett större eller mindre antal amanuenser äfvensom bestämma arfvodenas belopp, hvilka därför ej blott hos olika embetsverk, utan jemväl inom samma verk äro mycket vexlande. Så till exempel uppbär en amanuens i ett verk ett arfvode af 2,400 kronor, under det att i andra verk amanuenser kunna åtnjuta arfvoden på endast 600 kronor.

Att hos ett eller annat embetsverk kan förefinnas behof af ökad anslag till extra biträden, vill utskottet icke bestrida, och de handlingar, hvilka ligga till grund för Kongl. Maj:ts anslagsbegäran, synas äfven gifva sådant vid handen. Lika obestridligt torde emellertid vara, att dylikt behof icke allestädes föreligger. Sålunda beviljade nästlidet års Riksdag på extra stat för innevarande år ett anslag af 8,300 kronor till amanuenser samt extra biträden, flitpenningar och renskrifningskostnad inom kammarrätten, deraf 3,600 kronor afsågos till ökning af vissa förutvarande amanuensers arfvoden från 1,200 kronor till 1,500 kronor, för år. Härförutom åtnjuta tre amanuenser inom samma embetsverk det jemförelsevis höga arfvodet af 1,800 kronor. Desse amanuenser hafva, enligt utskottets tanke, härigenom från och med innevarande år kommit i en så väsentligt förbättrad ställning att någon ytterligare ökning i det för dem afsedda anslaget icke redan nu bör ifrågakomma. Ett bifall till det föreliggande kongl. förslaget skulle emellertid bereda amanuenser i kammarrätten en ytterligare ökning för innevarande år. Äfven inom andra embetsverk har anslaget till vikariatsersättning, renskrifning, flitpenningar och tillfälliga biträden under senare år väsentligt förhöjts. Sådant är exempelvis för-

hållandet med marinförvaltningen, hvares anslag från och med nästlidet år höjdes från 5,000 kronor till 8,500 kronor i syfte att bereda möjlighet att öka dels arfvodena åt embetsverkets tre amanuenser, dels ock gratifikationerna till öfriga extra ordinarie tjänstemän. Äfven anslaget till extra ordinarie tjänstemän vid flottans civilstat ökades från och med år 1899 från 2,400 kronor till 7,500 kronor.

I detta sammanhang anser sig utskottet böra jemväl erinra derom, att Kongl. Maj:t under senare år i flere fall, der behof af anslagsökning ansetts vara för handen, fyllt detsamma från andra medel. Så till exempel har genom kongl. bref anvisats dels den 7 december 1900 ett belopp af 1,000 kronor från sjunde hufvudtitelns anslag till extra utgifter såsom särskild godtgörelse åt amanuenser i finansdepartementet, dels den 14 i samma månad ett belopp af 1,200 kronor från samma anslag såsom gratifikationer åt extra ordinarie tjänstemän i statskontoret, dels den 7 december 1900 ett belopp af 950 kronor från presterskapets lönerogleringsfond åt amanuenser inom ecklesiastikdepartementet och dels den 30 november 1900 ett belopp af 3,260 kronor från sjunde hufvudtitelns allmänna besparingar till fyllnad i domänstyrelsens anslag till vikariatsersättning, byggnadsplaners granskning, amanuenser och extra biträden.

Anvisande af medel, på sätt Kongl. Maj:t nu föreslagit, i ändamål att sätta alla verk och inrättningar, till hvilkas disposition stälts anslag till extra biträden, i tillfälle att bevilja dessa biträden dyrtidstillägg, skulle äfven komma att mångenstädes medföra den oegentligheten, att en amanuens eller ett extra biträde, som tillika är ordinarie befattningshafvande i ett annat verk, skulle erhålla dyrtidstillägg för båda sina befattningar, under det att, enligt de för dyrtidstilläggets åtnjutande i öfrigt föreslagna grunder, sådant tillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arvode för två eller flere befattningar, endast skall utgå för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen. Under det att alltså, exempelvis, en revisor i ett embetsverk, som tillika är amanuens i annat verk, skulle undfå dyrtidstillägg för båda dessa befattningar, så skulle en löjtnant, som är gymnastiklärare vid allmänt läroverk, endast undfå dyrtidstillägg å löjtnantslönen.

Nu ifrågakomne tjänstemän kunna, enligt utskottets mening, icke egentligen kallas fast anstälde, enär vederbörande verks styrelse kan när som helst, under årets lopp, såväl öka eller minska deras antal som ändra deras aflöning efter sig teende omständigheter. Frågan om ökning af de för dylika extra biträden anslagna medel, hvilka mestadels samtidigt äro afsedda för bestridande af vikariatsarfvoden och renskrifningskostnader, blir derfor beroende af åtskilliga omständigheter, hvilka påkalla utredning i

hvarje särskildt fall, en utredning, som endast inom vederbörande embetsverk kan åstadkommas. Och då det kongl. förslaget endast lemnar upplysning i hvilken mån de till arfvoden åt amanuenser och extra biträden anvisade anslag böra förhöjas för att å sagda anslag tillgång må beredas till anvisande af dyrtidstillägg, men utredning ur andra synpunkter icke lemnats, finner sig utskottet icke kunna tillförlitligt bedöma behovet af en sådan förhöjning.

I det af Kongl. Maj:t framlagda förslag är, såvidt utskottet kunnat finna, ingenstädes bestämdt uttaladt, att dyrtidstillägg endast bör å statsmedel beräknas. Då emellertid i ett stort antal statstjenstemäns löner jemväl ingå andra medel, har utskottet ansett det böra särskildt bestämmas, att dyrtidstillägg endast må beräknas å aflöningsförmåner, som utgå af statsmedel. Härifrån bör dock, enligt utskottets mening, undantag göras för de lärare vid universiteten och allmänna läroverken, i hvilkas af Konung och Riksdag gemensamt fastställda normalstat ingå andra medel såsom inkomst af vretar, donationer o. d., hvilken inkomst vid lönernas bestämmande beräknats såsom en tillgång, som emellertid, om den af en eller annan vid löneregleringen ej förutsedd anledning kommer att bortfalla, måste af statsmedel fyllas. Dyrtidstillägg bör i sådant fall enligt utskottets mening beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit af Konung och Riksdag bestämd att minst uppgå. Äfven i ett annat fall har utskottet ansett billigheten kräfva, att dyrtidstillägg undantagsvis må beräknas jemväl å andra medel än statsmedel. Vid vissa truppförband bestrides nemligen inqvarteringsersättningen helt och hållet, vid andra delvis från kommunernas medel och endast vid några helt och hållet af statsmedel. De stadganden, som gälla för denna aflöningsförmån, är olika för olika orter och behandlas i särskilda inqvarteringsordningar.

Utskottet har vidare tagit under öfvervägande, å hvilka särskilda slag af aflöningsförmåner dyrtidstillägg bör beräknas.

Mot Kongl. Maj:ts förslag derom att dyrtidstillägg må beräknas å lön, tjänstgöringspenningar, deri inbegripet häradskrifvare tillkommande tillägg å deras fasta tjänstgöringspenningar, ålderstillägg, kontant bostads- eller inqvarteringsersättning samt arfvode, har utskottet icke haft något att erinra. Dyrtidstillägg synes utskottet äfven böra beräknas å hvarje med lön likställt lönetillägg eller löneförbättring, vare sig dessa äro endast personliga eller tillfälliga, äfvensom å dagaflöning vid armén och flottan,

hvilket sistnämnda slag af aflöningsförmån synes böra i allo jemställas med tjenstgöringspenningar.

Kongl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å portionsersättning och beklädnadsersättning vid armén. Beträffande portionsersättning förekommer, att det i regel beror af vederbörande aflöningstagares eget val, om portionen skall utgå in natura eller ej. Sådan ersättning finnes icke med bestämda belopp upptagen i arméns stater, med undantag endast för intendenturkårens och, med afseende å ett ringare fåtal portionsberättigade, äfven Gotlands infanteriregementes samt Hallands och Blekinge bataljoners stater. Vid sådant förhållande har utskottet ansett, att dyrtidstillägg icke bör derå beräknas.

Hvad deremot angår beklädnadsersättningen vid armén, inhemtas af § 48 i reglementet för arméns aflöning under fred, att den viss personal tillerkända beklädnad utgår i kontant med de i aflöningsstaterna derfor uppförda belopp eller in natura, efter hvad Kongl. Maj:t pröfvar vara för kronan fördelaktigast. Skulle någon till beklädnadsgodtgörelse berättigad icke hafva de munderingspersedlar, som jemlikt gällande bestämmelser skola af honom anskaffas och underhållas, i behörigt skick, eger vederbörande regementes förvaltning att, med innehållande af beklädnadsgodtgörelsen, tilldela honom dylika persedlar in natura. Beklädnadsersättningen är i arméns aflöningsstater uppförd och är afsedd att regelrätt utgå i kontant från vederbörande aflöningsanslag.

Utskottet har emellertid ansett tillräckliga skäl icke föreligga för afslag å Kongl. Maj:ts förslag att dyrtidstillägg må härå beräknas.

Beträffande ersättning för naturaportion vid flottan inhemtas af 145 § i reglementet för flottan, att underofficer, som uppbär lön å underofficerskårens stat eller förordnas till varfsmaskinist, är från och med dagen näst efter den, då utnämningen eller förordnandet skedde, till och med den dag, då han afgår eller förordnandet upphör, berättigad att å den station han tillhör, med härefter nämnda inskränkning, erhålla portion in natura eller ersättning derfor i penningar till stadgadt belopp. Denna förmån indrages under sjökommendering från och med den dag utspisningen ombord börjar, så ock under förrättning, för hvilken löntagaren får uppbära traktamentsersättning, äfvensom under tjenstledighet, åtnjuten utöfver fjorton dagar och beviljad för annan orsak än på grund af läkares intyg om oundgängligt behof deraf för sjukdoms botande. Då det alltså ligger i löntagarens

eget skön att uttaga portion in natura, lärer dyrtidstillägg icke böra derå beräknas, hvaremot beträffande beklädnadsersättningen vid flottan, som alltid åtnjutes i penningar, utskottet icke funnit anledning till erinran mot dyrtidstillägg derå.

Kongl. Maj:t har vidare föreslagit dyrtidstillägg å den godtgörelse, som jemlikt kongl. brefven den 26 maj och den 13 oktober 1899, angående postverkets stater för år 1900, tillkommer ordinarie vaktbetjente å de fasta postanstalterna samt å jernvägs- och ångbåtslinie tjenstgörande postvaktbetjente, hvilka genom tillämpning af sagda stater lidit en minskning i sina löneinkomster, genom personligt aflöningsstillägg i form af personligt tilläggstraktamente, äfvensom å den jemlikt samma kongl. bref brefbärareförmän i Stockholm tillkommande tilläggsaflöning af tio kronor i månaden.

Beträffande nu omförmälda aflöningsförmåner har utskottet ansett sig böra erinra om följande.

I enlighet med hvad Kongl. Maj:t i proposition till 1884 års Riksdag föreslagit medgaf Riksdagen, att aflöningen till vaktbetjente vid postanstalterna bestämdes till fast lön af 500 kronor jemte 100 kronor ålders-tillägg derå efter 5 års väl vitsordad tjenstgöring.

Genom kongl. bref den 19 september 1884 bestämdes sedermera, att beloppet af det dagtraktamente, som finge vaktbetjent vid postverket tillerkännas, skulle utgöra högst 2 kronor per dag; att generalpoststyrelsen egde att inom nämnda maximibelopp bestämma storleken af traktamentet för en hvar vaktbetjent särskildt, samt att till de vaktbetjente, som gjorde tjenst å bantåg och dervid på eget ansvar expedierade post liksom ock till de vaktbetjente, som tjenstgjorde å linien Malmö—Köpenhamn, finge, der sådant pröfvades skäligt, utbetalas ett tilläggstraktamente af högst 1 krona för dag utöfver det traktamente, som eljest skolat vederbörande tillgodokomma. Sedermera medgafs genom kongl. brefvet den 28 maj 1897, att dessa särskilda bestämmelser om traktamente för vaktbetjente, som tjenstgjorde å linien Malmö—Köpenhamn, äfven finge tillämpas för vaktbetjent å linien Trelleborg—Sassnitz.

I anledning af Kongl. Maj:ts i proposition till 1899 års Riksdag framställda förslag i fråga om bland annat reglering af aflöningen för vaktbetjente medgaf Riksdagen, att vaktbetjente finge indelas i tre lönegrader med en för alla lika lön af 600 kronor jemte tjenstgöringspenningar och till tjenstgöringspenningarne hörande ålderstillägg, så att aflöningen komme att utgöra: i 1:a lönegraden lägst 1,000 kronor, högst 1,400 kronor; i 2:a lönegraden lägst 950 kronor, högst 1,250 kronor och i 3:dje lönegraden lägst 900 kronor, högst 1,200 kronor, genom hvilken löne reglering dag-

traktamentet såsom aflöningsform skulle upphöra och allenast bibehållas i de fall och till de belopp, som ambulerande verksamhet eller andra särskilda omständigheter påkallade, hvarvid traktamentet i regel skulle vara allenast en godtgörelse för de särskilda kostnader, som af tjänstgöringens art föranleddes eller utgöra ersättning för ett mera sjelfständigt och ansvarsfullt arbete. Af sistnämnda anledning afsågs äfven, att det tillförene medgifna särskilda traktamente till vaktbetjent, som tjänstgjorde i postiljonskupé, skulle bibehållas liksom äfven den dermed jemförliga tilläggsaflöningen af 10 kronor i månaden till brefbärareförmännen i Stockholm.

Genom denna lönereglering komme emellertid till en början inkomsterna att minskas för vissa vid de fasta postanstalterna tjänstgörande vaktbetjente, som redan nått så höga traktamentsbelopp, att de icke i de intjenta ålderstilläggen därför genast finge full godtgörelse; tilläfvanturs kunde också komma att inträffa, att en eller annan å jernväg eller ångbåtslinie tjänstgörande vaktbetjent komme att vid regleringens genomförande få vidkännas minskning i inkomster. Till förekommande häraf skulle vaktbetjente i sådana undantagsfall få af styrelsen tilldelas ett personligt tilläggstraktamente att i oförändrad tjänstgöring uppbäras intill dess anledningen för tilläggstraktamentet blifvit häfd genom aflöningens höjande medelst intjent ålderstillägg.

Utskottet har icke funnit anledning till erinran mot bifall till Kongl. Maj:ts förslag om beräkning af dyrtidstillägg å ifrågavarande aflöningsförmåner.

Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas:

å den ordinarie tjänstemän vid postanstalterna tillkommande uppbörds- och frimärkesprovision äfvensom den ersättning för minskning i sådan provision, som från och med år 1901 i vissa fall tillkommer bemälda tjänstemän;

å den ersättning för mistning af uppbörds- och frimärkesprovision, som tillkommer de kontrollörer och postexpeditörer vid postanstalterna, hvilka beordras att tjänstgöra vid distriktsförvaltningarna;

samt å den del af det till de uti jernvägspostkupé tjänstgörande postexpeditörer utgående traktamente, som kan anses utgöra ersättning till dessa tjänstemän för saknad af uppbörds- och frimärkesprovision, eller 400 kronor om året för hvar.

Utskottet har ansett sig böra, beträffande nu omförmälda aflöningsförmåner, erinra om följande.

Enligt hvad generalpoststyrelsen uti skrifvelse till Kongl. Maj:t den 28 januari 1873 med förslag till normalstat för postverket anført, hade

redan då under en längre följd af år funnits å postverkets onkostnadsstat uppfördt ett särskildt anslag till provisioner, utgående med af styrelsen uppgifna procent å brefpost- och paketuppbörden m. m. Genom Kongl. Maj:ts med Riksdagen samma år fattade beslut bestämdes, att sådan provision skulle fortfarande utgå med vissa uppgifna belopp å alla för befordran af resande och deras effekter eller för försändning med posterna af tidningar och tidskrifter influtna, eller till gäldande af mottagna och försålda eller å postanstalt använda frimärken, brevkort och frankokuvert afsedda medel, hvilka till postkassan af postanstalterna redovisades.

Den för närvarande utgående provisionen har alltsedan 1877 varit i de af Kongl. Maj:t fastställda utgiftsstaten bestämd.

Uti proposition till 1899 års Riksdag föreslog Kongl. Maj:t, i enlighet med af generalpoststyrelsen gjord hemställan, att uppbörds- och frimärkesprovisionen skulle fixeras och omsättas till fast aflöning, hvilket förslag dock ej vann Riksdagens bifall.

Genom Kongl. Maj:ts och Riksdagens år 1899 fattade beslut om tillsättande af 143 nya postexpeditörsbefattningar med rätt till andel i provisionen, i den mån de anställdes vid postkontoren, komme emellertid de äldre ordinarie posttjenstemännen å postkontoren att lida minskning i sina inkomster af uppbördsprovisionen, derest icke särskilda åtgärder för undvikande deraf vidtoges. På grund häraf föreslog Kongl. Maj:t 1900 års Riksdag att ifrågakvarande tjänstemän skulle beredas godtgörelse för dem sålunda tillskyndad minskning i inkomster; och medgaf Riksdagen, att den för sådant ändamål behöfliga ersättning finge utgå med så stort belopp, att för hvar och en af de nämnda äldre tjänstemännen under hvarje år från och med år 1900 inkomsten af provisionen med tillägg af den särskilda ersättningen komme att uppgå till samma belopp, hvartill inkomsten af provision för honom under år 1899 uppgått.

I enlighet med hvad Kongl. Maj:t föreslagit, medgaf 1892 års Riksdag inrättande af distriktsförvaltningar inom postverket; och skulle till de kontrollörer och postexpeditörer från lokalstaten, hvilka placerades till tjänstgöring vid distriktsförvaltningarna, utgå ersättning för den andel i uppbörds- och frimärkesprovision, hvaraf de skulle hafva kommit i åtnjutande vid tjänstgöring å lokalstaten, med 600 kronor till kontrollör och med 400 kronor till postexpeditör.

De i jernvägspostkupé tjänstgörande postexpeditörer åtnjuta icke någon uppbördsprovision, men de hafva i till dem utgående traktamenten en inkomst, som ansetts godtgöra dem för förlusten af provision.

Utskottet, som funnit provisioner och ersättning för sådana icke vara aflöningsförmåner af den beskaffenhet, att dyrtidstillägg derå skäligen bör

beräknas, har icke ansett sig kunna tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag i denna del.

Kongl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å de årliga arfvoden, som till tre ordinarie tjänstemän utgå från det i gällande aflöningsstat för telegrafverkets personal uppförda anslag till arfvoden för kontroll öfver den utländska telegramvexlingen å Göteborgs, Malmö och Stockholms stationer. Då dessa arfvodesbelopp, hvilka tillfalla ordinarie tjänstemän, som lära undfå dyrtidstillägg å de dem tillkommande ordinarie aflöningsmedel, icke blifvit af Riksdagen till siffran bestämda och icke heller utgå efter af Riksdagen pröfvade grunder, anser utskottet, att dyrtidstillägg derå icke bör utgå.

Kongl. Maj:t har vidare föreslagit dyrtidstillägg å de enligt gällande utgiftsstat för telegrafverket en hvar af 16 f. d. telegrafister å öfvergångs-aflöningsstat tillkommande belopp af 200 kronor.

Vid 1882 års riksdag företogs inom telegrafverket en aflöningsreglering, dervid 25 telegrafister af dåvarande första klassen nedflyttades till telegrafister med lägre aflöning. I anledning häraf uppfördes å öfvergångs-aflöningsstat skilnaden mellan deras förutvarande aflöning och den då beslutade lägre aflöningen. Denna skilnad var 200 kronor för dem hvardera. Efter hvad utskottet inhemtat, utgjorde antalet af dessa löntagare vid 1900 års slut 15 och kommer att under innevarande år genom pensionering minskas till 9. Utskottet har intet att erinra deremot, att dyrtidstillägg beräknas å ifrågakomma af Riksdagen till siffran bestämda aflöningsfyllnad.

Kongl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägg må få beräknas å »det från anslaget till telegrafverkets undervisningsanstalt till anstaltens föreståndare utgående arfvode af 200 kronor i månaden».

Anslaget till telegrafverkets undervisningsanstalt är i telegrafverkets stat bestämdt till högst 12,500 kronor. Af detta anslag utgår till föreståndaren för närvarande ett belopp af 2,000 kronor om året, enligt telegrafstyrelsens bestämmande. Den nuvarande innehafvaren af befattningen är ordinarie telegrafassistent, men afstår under sin tjänstgöring såsom föreståndare för undervisningsanstalten 1,200 kronor af sina till 1,600 kronor uppgående löneförmåner såsom telegrafassistent. Hans sammanlagda aflöningsförmåner från skilda anslag uppgå alltså till 2,400 kronor per år eller 200 kronor i månaden. Föreståndaren lärer böra undfå dyrtidstillägg å sina löneförmåner såsom telegrafassistent, men utskottet

kan icke tillstyrka sådant tillägg å det honom såsom undervisningsanstaltens föreståndare tillkommande arfvode, enär detta icke blifvit af Riksdagen till siffran bestämdt eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

Såsom föremål för dyrtidstillägg finnes i det kongl. förslaget upptagna de till personalen vid statens jernvägar enligt särskilda bestämmelser utgående tilläggsarfvoden, personligt tillägg till löner och lönefyllnad, med undantag likväl af lönefyllnad, hvilken tillkommer tjänstemän vid statens jernvägar på grund af civilrättsligt aftal vid enskild jernvägs öfvergång i statens ego, samt lönefyllnad, hvilken tillagts tjänsteman vid statens jernvägar såsom ersättning för mistade felräkningspenningar. Utskottet har intet att erinra mot bifall till detta Kongl. Måj:ts förslag, för så vidt ifrågakomna tilläggsarfvoden och lönetillägg blifvit af Konung och Riksdag gemensamt till siffran bestämda eller eljest utgå efter af Riksdagen pröfvade grunder.

Under åttonde hufvudtiteln finnes för år 1901 uppfördt ett extra ordinarie anslag å 750 kronor till personligt lönetillägg åt akademiskamreraren i Lund Oscar Gerhard Regnell. Då detta anslag vid 1891 års riksdag först begärdes, anfördes såsom skäl, att Regnell dåmera vore den ende ordinarie tjänsteman vid universitetet, som åtnjöte mindre lön än innehafvare af motsvarande befattning i Upsala — 3,000 kronor i Lund mot 4,000 i Upsala —; att kamreraregöromålen, sedan Regnell tillträdde sin befattning, väsentligen ökats, till följd deraf att universitetets kapital upder denna tid mer än fördubblats, att många nya institutioner tillkommit, hvilkas räkenskaper skulle särskildt bokföras, att icke få nya byggnader uppförts; att månadsaflöning blifvit införd för universitetets löntagare, hvilkas antal derjemte betydligt stegrats; samt att Regnell i 26 år innehaft sin befattning och till konsistoriets belåtenhet fullgjort sina åligganden. Af anslaget, 750 kronor, beräknas 150 kronor såsom tjänstgöringspenningar. Då detta lönetillägg är en aflöningsförmån, som blifvit till siffran bestämd af Konung och Riksdag gemensamt, anser utskottet intet finnas att erinra deremot, att derå beräknas dyrtidstillägg.

Den tillfälliga löneförbättring, som utgår till lärare och lärarinnor vid de allmänna läroverken, högre lärarinneseminariet, pedagogierna och folkskolelärareseminarierna, beräknas efter grunder, som Riksdagen pröfvat, hvadan, enligt utskottets tanke, dyrtidstillägg bör derå beräknas.

Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å arfvoden, som utgå från de för allmänna läroverken och folkskolelärareseminarierna uppförda anslag till bibliotekarier, rektorernas skrifbiträden och skolläkare samt till extra arfvoden åt tecknings- och musiklärare för undervisning utöfver det normala timantalet.

Några anslag finnas icke, såvidt utskottet har sig bekant, uppförda för folkskolelärareseminarierna till aflönande af bibliotekarier, skrifbiträden eller skolläkare, och beträffande de för sådana befattningshafvande vid allmänna läroverken anvisade arfvoden har utskottet velat erinra, att Riksdagen under vederbörande reservationsanslag ställt till Kongl. Maj:ts disposition för aflöning åt bibliotekarier 7,000 kronor, åt rektorernas skrifbiträden 12,000 kronor och åt skolläkare 7,550 kronor. Det till aflöning åt bibliotekarier anvisade belopp fördelas af Kongl. Maj:t, och deraf finnes, enligt hvad utskottet inhemtat, för innevarande år 662 kronor 44 öre, eller i det närmaste 10 procent, odisponerade. Det till arfvoden åt skrifbiträden hos rektorerna vid de högre läroverken samt vid vissa femklassiga läroverk af Riksdagen anvisade anslag fördelades senast genom kongl. brefvet den 26 januari 1900 att tills vidare till och med år 1904 utgå med af Kongl. Maj:t pröfvade belopp och utbetalas till rektor, som eger att beloppet för ändamålet använda. Då nu omförmälda tvenne slag af arfvoden icke till siffran bestämts af Riksdagen och ej heller utgå efter af Riksdagen pröfvade grunder, anser utskottet, att dyrtidstillägg icke derå bör beräknas.

Hvad derefter angår de till arfvoden åt skolläkare anvisade belopp, får utskottet erinra derom, att 1892 års Riksdag, enligt skrifvelse den 20 maj samma år, beslutit, att vid hvarje högre eller femklassigt läroverk skall anställas en läkare för att utöfva tillsyn öfver lärjungarnes helse-tillstånd och biträda rektor vid öfvervakandet af de hygieniska anordningarna vid läroverket samt att skolläkaren må såsom arfvode uppbära dels af läroverkets ljus- och vedkassa 1 krona om året för hvarje under höstterminen närvarande lärjunge, dels af statsmedel årligen: vid de högre läroverken 150 kronor och vid de femklassiga 100 kronor. Dessa arfvoden äro alltså af sådan beskaffenhet, att dyrtidstillägg bör å desamma beräknas.

Beträffande slutligen de åt teckningslärare och musiklärare för undervisning utöfver det normala timantalet anvisade extra arfvoden, utgå dessa efter af Riksdagen pröfvade grunder, hvadan, enligt utskottets mening, dyrtidstillägg bör derå utgå.

Kongl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å det till en kanslisekreterare i ecklesiastikdepartementet från departementets

allmänna anslag utgående årsarfvode å 1,000 kronor för beredning af en del till folkskolebyrån hörande mål och ärenden.

I afseende härå får Riksdagen erinra, att Kongl. Maj:t föreslog 1892 års Riksdag, att — för beredande af särskildt årligt arfvode såsom godtgörelse åt en kanslisekreterare inom ecklesiastikdepartementet, som förordnades att å folkskolebyrån till föredragning bereda besvärsmål jemte öfriga rent administrativa mål och ärenden, hvilka icke af byråchefen sjelf handlades, äfvensom att, i den mån sådant erfordrades, under byråchefens inspektionsresor bestrida dennes öfriga göromål å byrån — anslaget till departementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli måtte höjas med 1,000 kronor. Uti skrifvelse den 20 maj 1892, angående regleringen af utgifterna under riksstatens åttonde hufvudtitel, anmälde Riksdagen, att Riksdagen trott sig böra ifrågasätta, om ej nämnda belopp skulle kunna disponeras på annat sätt, än Kongl. Maj:t föreslagit. Det hade nemligen syntts Riksdagen, som om vederbörande kanslisekreterare skulle kunna tillförbindas att, emot befrielse från en del af sina åligganden såsom kanslisekreterare, utan särskild ersättning öfvertaga byråchefens ifrågavarande beredningsskyldighet samt åt en extra ordinarie tjänsteman kunde uppdragas att, emot åtnjutande af amanuensarfvode till det ifrågasatta beloppet, 1,000 kronor, förrätta den del af kanslisekreterarens göromål, hvarifrån denne skulle erhålla befrielse. På grund af hvad sålunda blifvit anfördt och då Kongl. Maj:t borde ega att pröfva, huru det ifrågavarande anslaget lämpligast borde användas, höjde Riksdagen anslaget till ecklesiastikdepartementets afdelning af Kongl. Maj:ts kansli med 1,000 kronor. Detta belopp har, enligt hvad utskottet inhemtat, sedermera så disponerats, att Kongl. Maj:t för ett år i sänder förordnat en kanslisekreterare att biträda med beredning samt handläggning i öfrigt af till folkskolebyrån hörande mål och ärenden, enligt de närmare föreskrifter, chefen för ecklesiastikdepartementet meddelade, allt mot åtnjutande af ett arfvode af 1,000 kronor.

Då berörda anslagshöjning endast innebar, att Riksdagen stälde till Kongl. Maj:ts förfogande ett belopp af 1,000 kronor, på det att dermed sådana anordningar kunde inom departementet vidtagas, att chefen för folkskolebyrån måtte kunna erhålla befrielse från vissa arbeten, men icke afsåg inrättandet af någon särskild befattning inom departementet eller till siffran bestämd lönetillökning åt viss tjänsteman, kan utskottet icke tillstyrka bifall till Kongl. Maj:ts förslag i denna punkt.

Kongl. Maj:t har föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å de från det ordinarie anslaget till extra biträden m. m. vid det under akademiens

för de fria konsterna inseende ställda läroverk, jemlikt kongl. brefvet den 6 juni 1890, till två professorer vid akademien utgående ersättningsbelopp.

Härutinnan förekommer, att Kongl. Maj:t föreslog 1890 års Riksdag, att det på akademiens för de fria konsterna stat uppförda ordinarie anslaget, 2,000 kronor, till extra biträden m. m. vid läroverket måtte få af Kongl. Maj:t disponeras jemväl till beredande af skäligen ersättning för ökade göromål åt innehafvarne af tre professorsbeställningar sålunda, att till professorn i byggnadskonst finge utgå 300 kronor, till professorn i teckning och modellering 500 kronor och till professorn i landskapsmålning 800 kronor, allt årligen och under dåvarande innehafvarnes tjänstetid. Detta Kongl. Maj:ts förslag bifölls af Riksdagen. Professorn i landskapsmålning har sedermera afgått. Då ifrågakomna arfvoden äro af Konung och Riksdag gemensamt till siffran bestämda, anser utskottet, att dyrtidstillägg bör å desamma åtnjutas.

Kongl. Maj:t har vidare föreslagit, att dyrtidstillägg må beräknas å den till nuvarande amanuensen vid naturhistoriska riksmuseets mineralogiska afdelning jemlikt kongl. brefvet den 4 juni 1886 utgående anslagsförhöjning.

Kongl. Maj:t äskade vid 1876 års riksdag under staten för naturhistoriska riksmuseum en förhöjning af 2,000 kronor å anslaget till materielen, till inköp af sällsynta föremål samt till vetenskapligt biträde vid samlingarnas ordnande. Dessa 2,000 kronor skulle användas till arfvoden för vetenskapligt bildade biträden åt intendenterna vid riksmusei mineralogiska och botaniska afdelningar. Af materialanslaget hade, enligt hvad i den kongl. propositionen 1876 uppgafs, förut utgått 500 kronor till en hvar af två amanuenser. Nu skulle dessa arfvoden, derest anslagshöjningen beviljades, kunna utgå med 1,500 kronor. Riksdagen biföll framställningen, enligt skrifvelse den 11 maj 1876, och den 12 i samma månad föreskref Kongl. Maj:t, att beloppet skulle användas till vetenskapligt bildade biträden åt intendenterna vid riksmusei mineralogiska och botaniska afdelningar. Af 1886 års Riksdag äskade Kongl. Maj:t ytterligare en förhöjning i anslaget af 1,000 kronor, att användas till löneförhöjning åt amanuensen vid mineralogiska afdelningen G. Lindström, och, enligt skrifvelse den 17 maj 1886, beviljade Riksdagen en förhöjning af 500 kronor, att användas åt Lindström, så länge han innehade befattningen. Utskottet har icke något att erinra emot, att dyrtidstillägg beräknas å detta af Riksdagen till siffran bestämda arfvodesbelopp.

Kongl. Maj:t har jemväl föreslagit, att dyrtidstillägg må utgå å det till

nuvarande amanuensen vid meteorologiska centralanstalten utgående personliga tillägg i arfvodet af 500 kronor. Enligt Riksdagens år 1876 fattade beslut och kongl. brefvet den 12 maj samma år finnes å anstaltens stat uppförd en amanuens med arfvode af 2,500 kronor. Detta arfvode höjdes, enligt Riksdagens skrivelse den 20 maj 1885, till 3,000 kronor. 1899 års Riksdag ökade det å extra stat under åttonde hufvudtiteln uppförda anslaget till upprätthållande af fullständigt ordnad väderlekstjänst vid meteorologiska centralanstalten till 9,050 kronor, deraf 500 kronor afsågos såsom personligt tillägg till arfvodet åt nuvarande amanuensen vid anstalten H. E. Hamberg. Då detta lönetillägg alltså blifvit af Riksdagen till siffran bestämmt, anser utskottet, att dyrtidstillägg bör derå beräknas.

Kongl. Maj:ts förslag derom, att dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flere befattningar, endast bör utgå för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befördad, har från utskottets sida endast föranlett den erinran, att det understundom kan vara förenadt med en viss svårighet att bestämma hvad som skall såsom särskild befattning anses. Att åtnjutandet af ett särskildt arfvode — äfven om det är fristående i stat uppfördt — icke under alla förhållanden är uttryck för särskild befattning, synes vara obestriddigt. Belysande i detta hänseende äro de vid armén förekommande arfvoden. Sålunda äro de vid fortifikationen åt öfverste-löjtnanter, majorer och de kaptener af 1:a klassen, som icke äro kompanichefer, anslagna arfvoden, att betrakta såsom förbättringar å lönen och åtnjutas såsom lön, hvadan dyrtidstillägg, enligt utskottets mening, bör derå beräknas. Enahanda synes förhållandet vara med arfvoden, hvilka anvisats såsom ålderstillägg. Dessa utgå och åtnjutas på sätt om ålderstillägg å lön är stadgadt. Kongl. Maj:t föreslog 1877 års Riksdag, att, på sätt Riksdagen redan för förrådsförvaltaren vid Mariebergs ammunitionsfabrik medgifvit, artilleriets förrådsförvaltare måtte förklarats berättigade att komma i åtnjutande af ålderstillägg med 300 kronor efter femte och tionde tjänståret. Denna proposition blef endast på det sätt bifallen, att ett ålderstillägg beviljades, hvilket dock, enär ifrågavarande tjänstemän skulle, om pension finge å lönetillägget beräknas, komma i ojemförligt bättre ställning än innehafvarne af militära befattningar, skulle utgå såsom arfvode. Denna aflöningsform är sålunda fullt likartad med ålderstillägg, utom beträffande pensionens beräkning. Uti kongl. bref

af den 19 maj 1885, i fråga om det å Svea trängbataljons stat till förrådsförvaltare uppförda ålderstillägget, har Kongl. Maj:t ock uttalat, att »det förrådsförvaltare tillkommande ålderstillägg betraktas i fråga om pensionsrätt såsom arfvode, men åtnjutes och utgår på sätt om fast lön är stadgad». Härå bör alltså dyrtidstillägg beräknas liksom å fast lön.

Mera tveksamt synes förhållandet vara med de arfvoden, som upp bäras af squadrons- och kompanichefer, informationsofficerare, gymnastiklärare vid regemente, ridlärare vid dito m. fl. Dessa arfvoden äro likställda med dagaflöning, och de befattningar, för hvilka de utgå, innehafvas alltid af officerare vid samma regemente. Med hänsyn härtill och då arfvodesbeloppen utgå för vidsträcktare eller mera kvalificerad tjenstgöring, måste de betraktas såsom tillägg till den fasta lönen och utmärka alltså icke särskilda befattningar.

Deremot måste arfvoden åt underintendenten, regementspastorer, auditörer m. fl., hvilka arfvoden motsvara sammanlagda beloppet af samtliga för andra beställningar vid armén utgående aflöningsförmåner (lön, dagaflöning o. s. v.) anses utmärka fristående befattningar.

Utskottet har ansett sig böra göra dessa erinringar till belysning af frågan om hvad som skall såsom särskild, af statsmedel aflönad befattning rätteligen förstås.

Mot Kongl. Maj:ts förslag derom, att dyrtidstillägg skall anses tillhöra lönen, har utskottet intet att erinra, då dermed endast kan afses, att dyrtidstillägget, i de fall aflöningen är delad i lön och tjenstgöringspenningar, alltid skall — jemväl under sjukdom och tjenstledighet af annan orsak — utbetalas till den, som uppbär den med befattningen förenade lön; samt att, då del af lön till vikarie afstås, det för befattningens innehafvare afsedda dyrtidstillägget skall åtnjutas af dem, som då uppbära lönen, proportionsvis efter deras andel deri.

Mot det vid sistlidet års riksdag framlagda förslag i nu förevarande ämne framställdes af Riksdagen den anmärkning, att förslaget vore för vidtomfattande i så måtto, att det äfven afsåge åtskilliga statstjenare, hvilka, utöfver sin ordinarie aflöning, å tjensten hade afsevärda extra inkomster, men emellertid, vid det förhållande, att för afgörande, huruvida dyrtidstillägg borde ifrågakomma, hänsyn finge tagas endast till de ordinarie inkomsterna, skulle i afseende å rätt till dyrtidstillägg komma i samma kategori som de tjenstemän, med hvilkas tjenester följde lika ordinarie, men deremot inga extra inkomster.

I det nu föreliggande förslaget har Kongl. Maj:t icke ansett sig behöfva taga hänsyn till berörda anmärkning, enär densamma icke nu, då Kongl. Maj:t föresloge dyrtidstillägg för alla embets- och tjänstemän, som hade ända till 10,000 kronor ordinarie lön, hade samma betydelse, som då Kongl. Maj:t sistlidet år gjorde frågan om rätt till dyrtidstillägg beroende af huruvida tjänstemannens ordinarie aflöning uppginge till 3,600 kronor eller ej. Uti sitt yttrande till statsrådsprotokollet den 7 sistlidne januari anför departementschefen, att »det såsom oegentligt anmärkta förhållandet visserligen skulle kunna undanrödjas genom ett stadgande, att, derest tjänsteinnehafvare under nästföregående året af sin tjänst åtnjutit inkomster, som varit af annat slag än de, å hvilka dyrtidstillägg må beräknas, men af beskaffenhet, att bevilning för dem enligt gällande bevilningsförordning bör erläggas och sammanlagda beloppet af dessa inkomster och de tjänsteinnehafvaren tillkommande aflöningsförmåner, hvilka äro af sådant slag, att dyrtidstillägg å dem må beräknas, öfverstiger 10,000 kronor, sådan tjänsteinnehafvare icke må uppbära något dyrtidstillägg.» Departementschefen ansåge emellertid, att då de fall, der en embets- eller tjänsteman åtnjöte extra inkomster till sådant belopp, att de tillsammans med hans ordinarie aflöning öfverstege 10,000 kronor, icke torde vara synnerligen talrika och i alla händelser de fall, då det öfverskjutande beloppet, der det förefunnes, uppginge till mera afsevärdt belopp, torde vara ganska få, syntes den oegentlighet, som skulle förebyggas genom en föreskrift sådan som den nyss antydda icke vara af den betydenhet, att man derför skulle behöfva tillita berörda, till mycken omgång ledande utväg.

Utskottet har emellertid ansett, att de embets- och tjänstemän, hvilkas sammanlagda ordinarie aflöning uppgår till högre belopp än 7,000 kronor, icke böra ifrågasättas till erhållande af dyrtidstillägg. Med få, icke afsevärda undantag tillhöra desse icke den egentliga tjänstemannaklassen, hvilkens högsta lönegrad, med inräknadt ålderstillägg, just är 7,000 kronor. Men å andra sidan är det för utskottet känt, att ett icke ringa antal tjänstemän, hvilkas ordinarie aflöningsförmåner äro satta lägre än sistnämnda belopp, åtnjuta extra inkomster å tjensten, som uppgå till så högt belopp, att detsamma, jemte öfriga aflöningsförmåner, öfverstiger 7,000 kronor. Utskottet har derför ansett riktigast, att, äfven om någon omgång skulle deraf förorsakas, en bestämmelse varder gifven, som utsluter desse sistnämnde från åtnjutande af dyrtidstillägg.

I sammanhang härmed har utskottet inhämtat, att ett stort antal tjänstemän af arbete dels i enskild tjänst, dels af rörelse, yrke eller eljest bereda sig inkomster, som i enstaka af utskottet kända fall uppgå till lika höga belopp som statslönen. Då detta förhållande, som visserligen i någon

mån kan ha sin grund i större personlig arbetsduglighet, dock i många fall torde gifva vid handen, att statstjensten icke upptager tjänstemannens hela arbetstid, har utskottet ansett, att en utjemning äfven i detta hänseende bör företagas. I detta syfte har utskottet funnit sig böra föreslå, att dyrtidstillägg icke må åtnjutas af någon, hvilkens sammanlagda inkomster af arbete år 1900 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor. Och utskottet är förvissadt, att den omgång, utrönandet af detta förhållande vid dyrtidstilläggets utbetalande kan medföra, icke är afsevärd. Likasom vid reseräkningars granskning ofta väglängder och utredning i andra dermed sammanhang egande hänseenden måste särskildt inforas, lärer föga svårighet möta att före utbetalningen af dyrtidstillägg inhemta vederbörande tjänstemans uppskattade inkomst af arbete.

De allmänna grunder, efter hvilka dyrtidstillägg för innevarande år alltså, enligt utskottets mening, böra beräknas, äro följande:

1:o) Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas

- a) de tjänstemän och betjente, i hvilkas aflöning ingå bostads- eller boställsförmån in natura;
- b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjenst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,000 kronor;
- c) de tjänstemän och betjente, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete år 1900 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor.

3:o) Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjente, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o) Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Der aflöning bestrides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del deraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare vid universiteten och allmänna läroverken, i hvilkas aflöning ingå jemväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå. Dyrtidstillägg må äfven beräknas å sådan inqvarteringsersättning, som vid vissa arméns truppförband utgår af kommuners medel.

5:o) Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:
lön;

tjenstgöringspenningar, deri inberäknadt häradskrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjenstgöringspenningar;
kontant bostads- och inqvarteringsersättning;
arfvode;
beklädnadsersättning vid armén och flottan;
med lön likställt lönetillägg; samt
dagaflöning vid armén och flottan.

6:o) Dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flere befattningar, utgår endast för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad; samt

7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

Enligt de beräkningar, utskottet låtit anställa, skulle, med iakttagande af de grunder för dyrtidstilläggets utgående, som utskottet sålunda ansett böra fastställas, de af Kongl. Maj:t under de särskilda hufvudtitlarna för ändamålet upptagna belopp kunna nedsättas på följande sätt, nemligen:

under andra hufvudtiteln från	289,000	kronor till	80,000	kronor,
» tredje » »	6,400	» »	3,500	»
» fjerde » »	1,130,884	» »	600,000	»
» femte » »	296,000	» »	170,000	»
» sjette » »	2,331,000	» »	1,200,000	»
» sjunde » »	398,135	» »	200,000	»
» åttonde » »	826,500	» »	450,000	»
» nionde » »	146,000	» »	85,000	»

eller tillsammans från 5,423,919 kronor till 2,788,500 kronor.

Härtill kommer, att, vid bifall till utskottets uppfattning, att anslag icke bör utgå för anvisande åt amanuenser och extra biträden af tillfälliga ökningar i deras arfvoden, härigenom skulle föranledas en besparing af ytterligare 93,796 kronor.

Beträffande justitieombudsmannens ofvanomförmälda framställning om dyrtidstillägg åt vaktmästaren vid justitieombudsmannens expedition har utskottet, vid det förhållande, att denne vaktmästare åtnjuter förmånen af fri bostad in natura, icke ansett sig kunna tillstyrka bifall dertill.

Utskottets
hemställan.

På grund af hvad sålunda blifvit anfördt, får utskottet hemställa,

1) att, i anledning af hvad Kongl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg, Riksdagen må, för beredande af dyrtidstillägg för innevarande år åt en del tjänstemän och betjente inom de olika departementen jemte dertill hörande embetsverk, kårer och stater, under nedannämnda hufvudtitlar på extra stat för år 1902 anvisa särskilda förslagsanslag till följande belopp, nemligen:

under andra hufvudtiteln	.....	kronor	80,000: —
» tredje	»	»	3,500: —
» fjerde	»	»	600,000: —
» femte	»	»	170,000: —
» sjette	»	»	1,200,000: —
» sjunde	»	»	200,000: —
» åttonde	»	»	450,000: —
» nionde	»	»	85,000: —,

att utbetalas med iakttagande, att för beräkning af dyrtidstillägg skola gälla följande grunder:

1:o Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 500 kronor.

2:o Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas

- a) de tjänstemän och betjente, i hvilkas aflöning ingå bostads- eller boställsförmån in natura;
- b) de tjänstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjänst för innevarande år uppgå till högre belopp än 7,000 kronor;
- c) de tjänstemän och betjente, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete år 1900 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 7,000 kronor.

3:o Dyrtidstillägg må allenast tilläggas tjänstemän och betjente, hvilkas aflöning blifvit af Konung och Riksdag till siffran bestämd eller eljest utgår efter af Riksdagen pröfvade grunder.

4:o Dyrtidstillägg beräknas endast å aflöningsförmåner, hvilka utgå af statsmedel. Der aflöning be-

strides dels af statsmedel, dels ock af andra medel, beräknas dyrtidstillägg endast å den del deraf, som utgår af statsmedel, dock att åt lärare vid universiteten och allmänna läroverken, i hvilkas aflöning ingå jemväl andra medel än statsmedel, dyrtidstillägg må beräknas å hela det belopp, hvartill aflöningen blifvit, på sätt i nästföregående moment sägs, bestämd att minst uppgå. Dyrtidstillägg må äfven beräknas å sådan inqvarteringsersättning, som vid vissa arméns truppförband utgår af kommuners medel.

5:o) Dyrtidstillägg beräknas å följande slag af aflöningsförmåner:

lön;

tjenstgöringspenningar, deri inberäknadt härads-skrifvare tillkommande tillägg till deras fasta tjänstgöringspenningar;

kontant bostads- och inqvarteringsersättning;

arfvode;

beklädnadsersättning vid armén och flottan;

med lön likstaldt lönetillägg; samt

dagaflöning vid armén och flottan.

6:o) Dyrtidstillägg till den, som af statens medel åtnjuter lön eller arfvode för två eller flere befattningar, utgår endast för en af dessa, nemligen för den, som medför högsta aflöningen, eller, derest denna på mer än ett ställe är lika, för den af dem, till hvilken han först blifvit befordrad, samt

7:o) Dyrtidstillägget anses tillhöra lönen.

- II) att dyrtidstillägg i enlighet med de af utskottet föreslagna grunder jemväl må för innevarande år utgå till tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa;
- III) att Kongl. Maj:ts förslag om anvisande af anslag under de särskilda hufvudtitlarne, till beredande åt amanuenser och extra biträden af tillfälliga öknningar för innevarande år i deras arfvoden, icke må af Riksdagen bifallas; samt

IV) att förslaget om dyrtidstillägg åt den hos justitieombudsmannen anstälde vaktmästare icke må bifallas.

Stockholm den 30 april 1901.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Reservationer:

af herrar *P. Pehrson, N. Boström, A. Göransson, N. Svensson, A. Pettersson, O. Anderson* och *G. Odqvist*, hvilka ansett, att utskottets yttrande och förslag bort hafva följande lydelse:

»Uti ofvan omförmälda skrifvelse den 12 april nästlidet år framhöll Riksdagen, att, om prisstegringen vore beroende på en i följd af många samverkande omständigheter uppkommen höjning af den allmänna prisnivån, Riksdagen ansåge lämpligare, att, derest Kongl. Maj:t, efter förutgången utredning, funne vissa statens tjenare eller vissa grupper af stats-tjenare, hvilkas aflöningar bestämts enligt äldre stater eller enligt stater, uppgjorda enligt samma grunder, som följts vid de äldre staternas fastställande, vara i behof af någon förbättring i aflöningsvilkoren, en revision af dessa statstjenares aflöningsförhållanden verkställes. Härigenom vunnes jemväl den fördel, att Riksdagen komme i tillfälle att, der löneförbättring ifrågasattes, taga under ompröfning, om och till hvilket belopp sådan kunde anses vara af förhållandena i hvarje särskildt fall betingad.

Utskottet håller före, att den enda fullt tillfredsställande lösningen af föreliggande fråga är att vinna på den sålunda af Riksdagen antydda vägen. Kongl. Maj:t har ock under senare åren förordnat om utredningar i syfte att ernå löneroglering för vissa stora grupper af stats-tjenare, i det att Kongl. Maj:t tillsatt dels under den 2 juni 1899 en komité med uppdrag att utarbete förslag till nya stater för post- och telegrafverken, dels ock under den 6 november nästlidet år en komité för granskning af tullverkets stater m. m., hvarjemte Kongl. Maj:t den 26 oktober samma år anbefalt statskontoret att föranstalta om en allmän revision af aflöningsförhållandena vid landsstaten och derefter till Kongl.

Maj:t inkomma med det yttrande och förslag i ämnet, hvartill berörda revision kan anses föranleda. Och utskottet föreställer sig, att vid dessa nu pågående revisioner hänsyn jemväl kommer att tagas till den ökning af de allmänna lefnadskostnaderna, som till äfventyrs kan befinnas vara af konstant natur. Utskottet anser dock, att dervid *hufvudsaklig* uppmärksamhet bör egnas åt möjligheten af förenklingar inom administrationen samt eventuel indragning af tjänster, som genom förändrade anordningar skulle kunna undvaras. Härigenom skulle tillgångar kunna beredas till en möjligen erforderlig ökning i aflöningsförmånerna för vissa andra stats-tjenare. Och derest på dylikt sätt löneregleringen kommer att blifva en verklig reglering och icke enbart en löneförhöjning, håller utskottet före, att Riksdagen kan blifva mera villig att tillmötesgå krafven på löneförbättring, der sådan verkligen visas vara af behovet påkallad.

Då emellertid Kongl. Maj:t nu framlagt förslag om ett dyrtidstillägg, som innebär en höjning öfver hufvud af alla statstjenares löneförmåner, utan att vid den förutgående utredningen nödig uppmärksamhet blifvit egnad vare sig åt Riksdagens nyss omförmälda önsknningar eller åt andra med denna fråga nära samband egande förhållanden — exempelvis extra inkomster i och utom tjänsten, redan nu i förhållande till tjänstens beskaffenhet tillräckliga aflöningsförmåner m. m. — anser sig utskottet icke kunna tillmötesgå det kongl. förslaget.

Utskottet har i öfrigt icke funnit sig öfvertygad om den fulla tillförlitligheten i de lemnade uppgifterna beträffande prisstegringen, hvilken i hvarje händelse nu synes hafva nått sin höjd, till följd hvaraf en återgång till lägre pris torde vara nära förestående.

På grund af hvad sålunda anförts, får utskottet hemställa,

a) att hvad Kongl. Maj:t under 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 och 9 hufvudtitlarne föreslagit i fråga om beviljande af anslag till dyrtidstillägg icke må af Riksdagen bifallas; och

b) att Kongl. Maj:ts förslag om dyrtidstillägg åt tjänstemän och vaktmästare vid flottans pensionskassa jemväl må af Riksdagen afslås;

c) att Kongl. Maj:ts förslag om anvisande af anslag under de särskilda hufvudtitlarne till beredande åt amanuenser och extra biträden af tillfälliga ökningar för innevarande år i deras arfvoden icke må af Riksdagen bifallas; samt

d) att justitieombudsmannens ofvan omförmälda framställning icke heller må vinna Riksdagens bifall»;

af herrar *O. Larsson* och *D. Persson*, hvilka, med anslutning i öfrigt till utskottets förslag, ansett, att punkterna 1:o) och 2:o) af de utaf utskottet för beräkning af dyrtidstillägg föreslagna grunder bort hafva följande lydelse:

»1:o) Dyrtidstillägg utgår med tio procent å kontant aflöning, dock icke i något fall med högre belopp än 300 kronor.

2:o) Från åtnjutande af dyrtidstillägg undantagas

- a) de tjenstemän och betjente, i hvilkas aflöning ingå bostads- eller boställsförmån in natura;
- b) de tjenstemän, hvilkas aflöningsförmåner af statstjenst för innevarande år uppgå till högre belopp än 3,000 kronor;
- c) de tjenstemän och betjente, hvilkas sammanlagda inkomster af arbete år 1900 af vederbörande taxeringsmyndigheter uppskattats till högre belopp än 3,000 kronor;»

samt att anslagsbeloppen under de särskilda hufvudtitlarne borde härefter jemkas.

Det skulle här antecknas, att herr *O. Erickson* icke inom utskottet deltagit i förestående ärendes behandling.
